

Cumhuriyet
23 Nisan 1999 Cuma
Sf. 14

EROL AKYAVAŞ; HOŞÇAKAL RESSAM

Sohbetindeki lezzeti, ince esprilerini ve entellektüel donanımını özlememek mümkün değil.

Erol Akyavaş uzun süren hastalığına yenilerek 20 Nisan'da aramızdan ayrıldı.

1985'te Ankara'da Tanbay Galerisi'ndeki sergisi nedeniyle tanıdığım Erol Bey'le dostluğumuz o günden bu yana kesintisiz 14 yıl sürdü. Onunla Galeri Nev olarak sergiler düzenledik, kitaplar yayımladık, Miraçname suitini gerçekleştirdik, projeler hayal ettik, olacak, olmayacak şeyler düşledik. Ama şimdi, şu an bütün bunlar bana çok önemli gelmiyor. Önemli geleni ise anlatmak çok zor.

Erol Bey'le yeni projeler gerçekleştiremeyeceğimize değil de ondan yeni şeyler öğrenemeyeceğim fikrine katlanmak zorunda olmak daha ağır geliyor.

Amerika'da kerpiçten evler inşa edip fırınlayarak seramik yapılar yapan mimarı, **Hallac-ı Mansur**'u, **fih ma fih**'i Erol Beyden öğrendim. **Eero Saarinen**'in dedikodularını ya da **Mary Boone**'un galerici numaralarını, Shaker'ların mobilya tasarımlarını, Mesnevi'yi, Gülşeni Raz'ı anlatacak kimse yok artık. Renkli kişiliğini, sohbetindeki lezzeti, ince esprilerini ve entellektüel donanımını özlememek mümkün değil.

Akyavaş 1957 yılında New York'ta açtığı ilk sergisinden bir eserle Museum of Modern Art koleksiyonuna katılıyor. Böylece sanat serüvenine de böyle bir müzenin koleksiyonuna dahil oldukça zor ve üst bir noktadan başladı. Bu eser daha sonra müzenin koleksiyonundan yapılan bir seçmeden oluşan bir sergiye katılarak **Monet, Matisse, Miro, Modigliani, Magritte, Picasso, Pollock, Tapies** vs. ile birlikte 1963 Aralığı'ndan 1964 Mart'ına kadar Washington'da National Gallery'de sergilendi.

Akyavaş'ın sanatında oldukça çeşitlilik gösteriyor olmasına rağmen 40 yılı aşkın bir süredir ürettiği yapıtlarına topluca bakıldığında ilk yapıtları ile son yapıtları arasındaki bağı görmek zor değildir. Duvarlar'dan enteryörlere, **Che Guevara** dizisinden **Gazali**'ye, fih ma fih'ten Hallac-ı Mansur'a akan aslında aynı ırmağın suyu. Farklı kollardan akıp giden su gelenek deltasında denizimize karışmış hep.

Kendisi geleneksel sanata iki türlü yaklaştığını dile getirmiştir. 1960'larda yaptıklarını formel bir yaklaşım olarak görür ve o yıllar yaptıklarını geleneksel sembollerin sadece form olarak değerlendirmesi diye yorumlar. Daha sonraki yapıtlarında ise kullandığı sembollerin bir anlamı olduğunu söyler. Yazı ve sembollerin resimle, resmin içeriği ile bir ilişkisi olduğunu diler getirir.

1989'da 2. İstanbul Bienali için gerçekleştirdiği **fih ma fih** (içindeki içindedir) adlı eseriyle 3 dinin sembollerini birden kullanarak Aya İrini'de, Sultan Mehmed'in Hristiyan annesinin ibadeti için koruduğu kilise ile bambaşka bir söylemin içine girmiştir.

Bu eser Alman küratör **Wieland Schmidt**'in ilgisini çekmiş ve onu 1990'da Berlin'de Martin Gropius-Bau'da düzenlediği Gegenwart-Ewigkeit adlı sergiye koyarak başka bir kontekste okunmasına olanak tanımıştır.

Bu eserle birlikte tanıştığı yeni malzeme pleksiglas ile daha sonra "**İkonoklastlar için İkonalar**" dizisini gerçekleştirmiştir. Bu dizi önce St. Petersburg'da Benoit Palace'da, daha sonra da İstanbul'da sergilenmiştir. Pleksiglas'ın içinden yüzeyine çeşitli tabakalardan oluşan eserlerde adeta Akyavaş'ın tüm serüveninin üst üste binmiş hallerini izledik. Bin yılı aşkın bir tarihi arkeolojik bir bütün halinde, kült-büyü-ihtişam etkisiyle sunmuştu bizlere. Neredeyse bu eserler, özel içten aydınlatmaları ile çok kültürlü bir mitos gösterisine dönüşmüştü.

Son 10 gündür bir proje nedeniyle beş yüze yakın Akyavaş eserlerinin diaları ile haşır neşirim... ve gördüklerim beni çok heyecanlandırıyor. 1950'lerden 90'lara uzanan bir maceraya toplu olarak bakmak, baktıklarımın arkasındakini görme fırsatını tanıdı. Dileğim sanatseverlerin bu heyecan verici serüveni, çileyi bir gün toplu olarak izleyebilme şansına erişmeleri. "**Değişmeyi arayarak değişmeyi anlatan**" ressamı seyretmeleri, tanımaları.

Hoşçakal ressam.